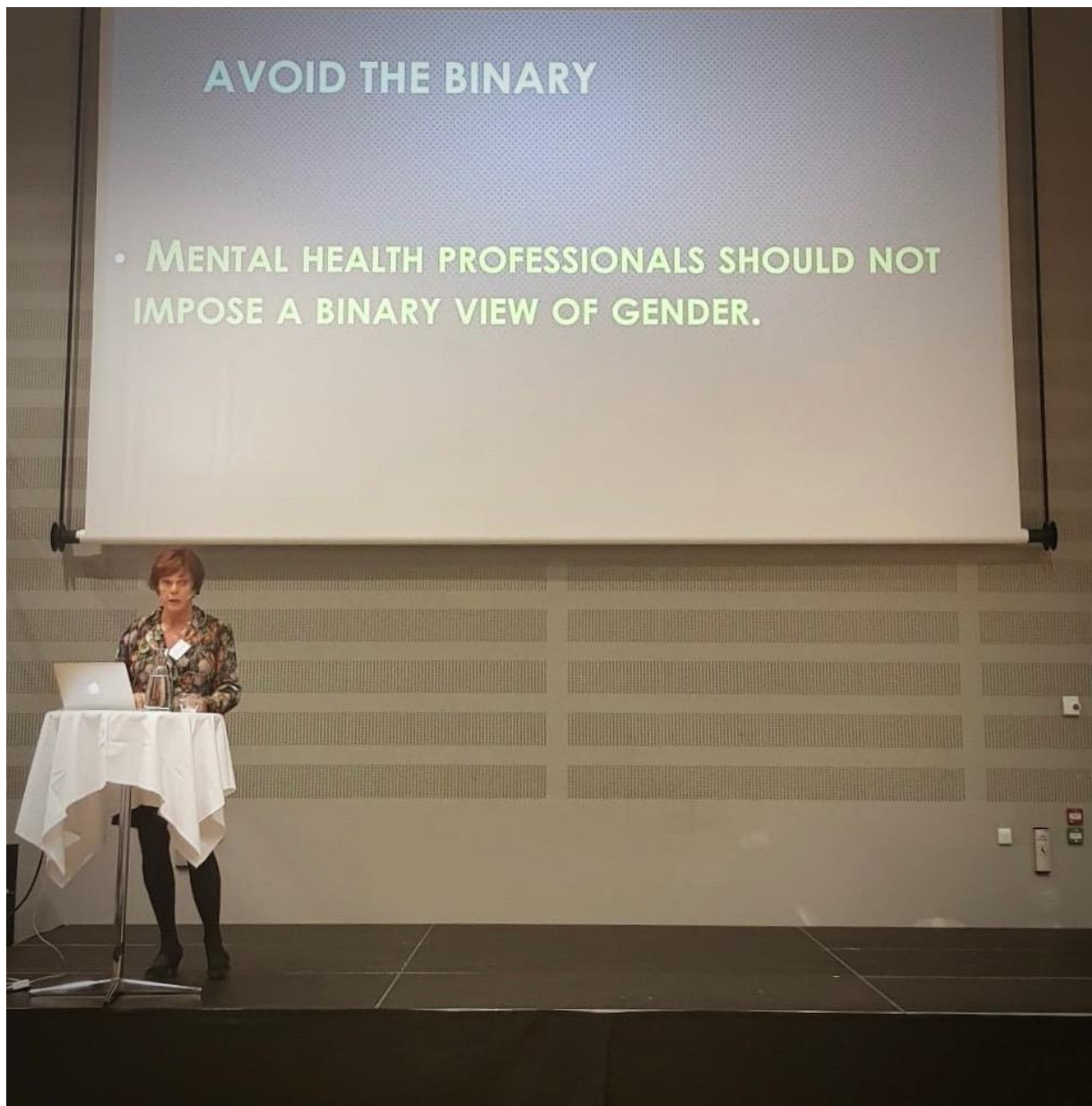

Transkompetent helsepersonell

Bilde: Esben Esther Pirelli Benestad

Forord

«Transkompetent helsepersonell» har vært et ettåring prosjekt der FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold har lagd et todagers kurs for helsepersonell om transpersoner og kjønnsbekreftende behandling.

Prosjektledere har vært Luca Dalen Espseth og Lin Hauglund i samarbeid med lege og professor Esben Esther Pirelli Benestad, Legeforeningen LHBT-nettverk, tillitsvalgte i FRI og andre fagfolk i vårt nettverk.

Stadig flere mennesker har behov for helsehjelp relatert til kjønn og kjønnsidentitet. Parallelt med dette er etterspørselen etter kunnskap og kompetanseheving fra fagfolk sin side økende. Dette prosjektet har vært av stor betydning for transpersoner og andre som har behov for å snakke med helsepersonell om kjønn og kjønnsidentitet.

Takk til alle våre frivillige som har bidratt med sin livserfaring i dette prosjektet. Vi vil også takke Extrastiftelsen som har gjort dette prosjektet mulig

Sammendrag

I februar 2018 arrangerte FRI et todagers kurs for helsepersonell. Målet var å heve kompetansen på kjønn, trans og kjønnsbekreftende behandling. For utenom etterutdanning i sexologi, finnes det ingen formell utdanning som gir helsepersonell kunnskap om kjønnsidentitet og kjønnsbekreftende behandling. Dette prosjektet tilbyr helsepersonell den grunnleggende kunnskapen de trenger for å kunne møte mennesker på en god måte uavhengig av kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Kurset ga poeng til leger, psykologer og sykepleier. Kurset hadde 67 deltager fra store deler av landet. Deltagerne var

jevnt over svært fornøyd med kursets faglige innhold og de oppgir å være bedre rustet til å møte pasienter som har spørsmål rundt kjønn.

Målsetning, målgruppe og bakgrunn for prosjektet

Målet med dette prosjektet var å bidra til økt kunnskap om kjønn, kjønnsidentitet og kjønnsbekreftende behandling blant helsepersonell i Norge. Historisk sett har det vært svært få mennesker i Norge som har kontaktet helsevesenet med spørsmål rundt sin kjønnsidentitet. Både i Norge og internasjonalt ser vi en økende etterspørsel etter helsetjenester relatert til kjønnsidentitet. Det pasienten etterspør er alt fra støtte og rådgivning til enklere medisinske behandling som hårfjerning, hjelpemidler og hormonell behandling.

FRI har over mange år erfart at kunnskapen om kjønn blant norsk helsepersonell er lav og at dette i mange tilfeller fører til at transpersoner og andre som bryter kjønnsnormene ikke blir møtt på en tilfredsstillende måte når de er i kontakt med helsevesenet. Dette gjelder både når pasientene etterspør helsehjelp direkte relatert til deres kjønnsidentitet, men også når pasienter trenger helsehjelp relatert til andre ting, som for eksempel reproduktiv helse, seksuelt overførbare infeksjoner og psykisk helse.

Helsepersonell FRI er i kontakt med uttrykker at de ikke strekker til i møte med pasienter som har spørsmål rundt kjønn. De sier at de har manglende kompetanse og forståelse for mangfold av identiteter, forskning på feltet, kjønnsbekreftende behandling, måten det norske helsevesenet er bygd opp på og hvor pasientene kan henvende seg for å komme i kontakt med andre i samme situasjon. FRI er også i kontakt med helsepersonell som jobber mye

med denne tematikken og som er kunnskapsrike på feltet, disse ønsker seg faglige nettverk og kontakt med kollegaer som jobber med denne pasientgruppen.

Gjennom å arrangere et todagers kurs for helsepersonell ønsket vi å tette noen av kunnskapshullene og åpne for nettverksbygging og dialog mellom helsepersonell som jobber med, eller er interessert i dette feltet. I rapporten «Rett til rett kjønn- helse til alle kjønn» som helsedirektoratet kom med i 2015, foreslås det en betydelig kompetanseheving blant helsepersonell for å sikre at transpersoner møtes på en god måte i alle deler av norsk helsevesen. Dette kurset bidrar til å oppfylle dette målet, som dessverre ikke er fulgt opp av norske myndigheter.

Målgruppen for prosjektet var helsepersonell i alle deler av norsk helsevesen.

Gjennomføring og metode

FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold fikk 15. juni 2017 en tildeling på 177 000 kroner fra Extrastiftelsen til gjennomføring av prosjektet «transkompetent helsepersonell.»

FRI satte ned en arbeidsgruppe med Luca Dalen Espseth og Lin Hauglund som prosjektledere. Ved hjelp fra helsepersonell i vårt nettverk og Universitetet i Agder søkte vi om å få kurset godkjent av Den Norske Legeforening, Psykologforeningen og Norsk sykepleierforbund. Alle disse aktørene godkjente kurset og hjalp oss med promotering. Vi brukte også Facebook for å nå ut til målgruppen. Frivillige fra FRI sendte ut informasjon om kurset til over 200 legekantor over hele landet. FRI sitt tiltak Rosa Kompetanse informerte også om kurset på alle sine foredrag og oppdrag i 2017. Vi ba også transpersoner og

familiene til transpersoner om å spre informasjonen til helsepersonell de er i kontakt med.

Som innledere på kurset hadde vi representanter for de forskjellige fagmiljøene som jobber med transpersoner i Norge. I tillegg hentet vi inn fagfolk fra Karolinska sykehus i Sverige. Fra det norske fagmiljøet utenfor spesialisthelsetjenesten hadde vi blant andre lege og professor Esben Esther Pirelli Benestad, helsesøstre og sexolog Ingun Wik, psykolog Silje-Håvard Bolstad og fastlege Thomas Tønseth. Vårt eget tiltak Rosa Kompetanse helse og sosial holdt også foredrag. Fra Nasjonal Behandlingstjeneste for transseksualisme (NBTS) hadde vi overlege Anne Whære. Fra Sverige hadde vi overlege Cecilia Dhejne og endokrinolog Stefan Arver.

Vi hadde noen foredrag med særlig fokus på møter med barn og ungdom, da vi ser at denne gruppen i større grad enn tidligere er i kontakt med helsevesenet. Andre temaer som ble belyst var transpersoner og seksuelle helse, ny diagnosemanual og endringen i den, hormonell behandling, rettigheter, sosiale tilbud til gruppa og nyere forskning med fokus på ikke-binære (de av oss som opplever å være noe annet enn kvinne eller mann).

Den store variasjonen i innledere og temaer gjorde at vi fikk belyst feltet fra mange vinkler. Vi ønsket å skape en arena for faglig diskusjon og utvikling gjennom å la forskjellige perspektiver komme frem.

Det sterke faglige programmet og vår systematiske innsats for å få deltagere til kurset gjorde at vi fikk hele 67 deltagere. Deltageren kom fra forskjellige yrkesgrupper, det var 12 leger, 19 psykologer og 8 sykepleiere. 18 personer oppga at de var annet helsepersonell som f.eks. vernepleier og 10 personer

oppga at de ikke var helsepersonell, blant dem var det lærere og foreldre til transpersoner.

Vi la kurset til Trondheim for å gjøre det lettere for deltagere fra hele landet å delta. Dette synes å ha hatt effekt da vi hadde deltagere fra Midt-Norge, Østlandet, Sørlandet og Vestlandet. Vi hadde dog håpet på flere deltagere fra landet nordligste fylker.

Alle som deltok på kurset fikk kursbevis og materiell de kan ha tilgjengelig på sin arbeidsplass. Materiellet inkluderer klistremerker og plakater de kan henge opp for å signalisere til sine pasienter at dette er et sted der deres kjønnsidentitet blir respektert og der de kan snakke trygt om kjønn.

Resultater og effekter.

Kurset ble gjennomført som planlagt i Trondheim 15. og 16. februar 2018. Alle deltageren fylte ut evalueringsskjemaer og jevnt over var deltageren meget godt fornøyd med fasilitetene, informasjonen og den faglige kvaliteten på programmet.

Det viktigste punktene som ble etterspurt var noe mer plass til å diskutere faglige uenigheter, mens andre igjen synes det var for mye fokus på faglige uenigheter. Det ble også etterspurt flere personlige historier fra mennesker som har fått kjønnsbekreftende behandling.

Over 90 prosent av de som deltok sa seg enige i at de hadde lært noe nytt som de anså som nyttige for deres yrkesutøvelse.

Vårt tiltak Rosa Kompetanse fikk også flere oppdrag på folks arbeidsplasser i etterkant av kurset.

FRI har fått utvidet sitt nettverk med transkompetent helsepersonell. Noe som sikrer vider faglig utvikling i vår organisasjon. Nært samarbeid med helsepersonell er en forutsetning for å kunne ivareta vår målgruppe på en god måte. Et slikt kurs sikrer flere transpersoner kontakt med helsepersonell med kompetanse på tematikken. Helsepersonell sender også sine pasienter til FRI slik at de kan delta på sosiale arrangementer og få svar på spørsmål de har som er av ikke-medisinsk karakter, f.eks. spørsmål rundt «komme ut prosess» eller rettigheter. Dette bidrar positivt til transpersoner levekår. Vi hører flere historier fra transpersoner som blir møtt på en god måte av helsepersonell.

Oppsummering og konklusjon og videre planer

Da vi holdt et kurs for fastleger i 2016 fikk vi tilbakemeldinger på at deltagerne ville ha et større mangfold av fagfolk på programmet og flere faglige innfallsvinkler. I evalueringen fra samme år kom vi frem til at vi ikke hadde gjort en god nok jobb med tanke på promotering av kurset. Begge punktene ble godt ivaretatt på dette kurset. Vi inviterte et mangfold av helsepersonell fra forskjellige profesjoner både som deltagere og foredragsholdere. Vi gjorde en god og systematisk jobb med promotering noe som resulterte i en mangedobling av deltagertall.

Deltagerne var meget fornøyd med mangfoldet av foredragsholdere og temaer som ble tatt opp. Flere synes det er trygt og godt å kunne snakke med annet helsepersonell om hvordan de på best mulig måte kan ivareta transpersoner de møter i sin jobb.

Basert på tilbakemeldingene vi fikk på dette kurset ønsker vi å jobbe videre med å skape arenaer der helsepersonell kan møte transpersoner og lytte til dere erfaringer og livshistorier. Det er også et tydelig behov for en arena der faglige uenigheter kan diskuteres på en måte som fremmer ny og inkluderende praksis med fokus på transpersoners mangfoldige behov.

Den økte mengdene deltagere medførte noen avvik fra budsjettet. Grunnet langt fler deltagere enn planlagt fikk vi økte inntekter fra deltakeravgift. Samtidig ble det nødvendig med bruk av mer ansatteressurser for å administrere reiser, overnattinger og informasjon til deltagere. Vi hadde også behov for større og bedre hotellfasiliteter. Det viste seg også at en del av deltagerne ikke hadde mulighet til å få opphold dekket av sine arbeidsgivere. Vi valget da å bruke de økte inntektene på å dekke hotell for flere deltagere enn planlagt.

Vedlagt: Regnskap (eget dokument), program, kursbevis og plakat.

Rapport på prosjektet transkompetent helsepersonell

[2017/HE2-190166](#)

Extrastiftelsen

Velkommen til konferanse om kjønnsbekreftende behandling Trondheim 15. – 16. februar 2018

Scandic hotell Lerkendal
Kløbuveien 127, 7031 Trondheim

I samarbeid med

UNIVERSITETET I AGDER

Støttet av

Torsdag 15. Februar

Innsjekk hotell

Registrering

Kaffe og te

Tid	Tema	Foredragsholder
10:00 – 10:45 45 min	Snakk trygt – Rosa Kompetanse	Nanna Klingenberg
10:45 – 12:15 90 min	Trans 101 – hva er kjønnsdysfori og kjønnsinkongruens?	Esben Esther Pirelli Benestad
12:15 – 13:15 60 min	1 time lunsj	1 time lunsj
13:15 – 14:00 45 min	Hva gjør vi i Sverige?	Cecilia Dhejne
14:00 – 14:45 45 min	Forskning	Cecilia Dhejne
14:45 – 15:00 15 min	15 min pause	15 min pause
15:00 – 15:45 45 min	Hormoner – effekter og doser	Stefan Arver
15:45 – 16:30 45 min	Kompliserte tilfeller og pubertetsblokkere	Stefan Arver

Fredag 16. februar

Frokost 07:00-

Tid	Tema	Foredragsholder
09:00 – 09:45 45 min	Hvordan snakke om seksualitet med pasienter?	Haakon Aars
09:45-10:30 45 min	Rutiner for henvising og utredning OUS	Anne Whære
10:30 – 10:45 15 min	Benstrekk	Benstrekk
10:45 – 11:30 45 min	Helsestasjonen – hva gjør vi, hva ser vi? Barn og unge	Ingun Wik
11:30 – 12:30 60 min	Lunsj	lunsj
12:30 – 13:30 60 min	Fastleger og kjønnsbekreftende behandling	Thomas Tønseth
13:30- 13:45 15 min	Pause	Pause
13:45 – 14:45 60 min	Utredning og møte med pasienter, samarbeid fastleger	Asle Offerdal
14:45-15:00 15 min	Benstrekk	Benstrekk
15:00 – 16:00 60 min	Diagnoser i historisk perspektiv ICD 11	Silje-Håvard Bolstad
16:00 – 16:45 45 min	Internasjonale standarder og ”Rett til rett kjønn, helse til alle kjønn»	Esben Esther Pirelli Benestad
16:45- 17:15 30 min	Rettigheter, sosiale tilbud, organisasjoner, juridisk navn og kjønn	Luca Dalen Espseth
17:15-17:30 30 min	Fylle ut evaluering Få kompetansebevis	Fylle ut evaluering Få kompetansebevis

Kursbevis

Transkompetent helsepersonell

**har gjennomført to dagers kurs om
kjønnsbekreftende behandling**

15.-16. februar 2018 i regi av
FRI – Foreningen for kjønns- og
seksualitetsmangfold

Luca Dalen Espseth, kursleder

fri.

transkompetent.

Jeg vil høre dine tanker om kjønn

Jeg tar deg og din identitet på alvor

Jeg bruker det navnet og det
pronomenet du ønsker

Jeg vil lære om det er noe jeg ikke kan

fri.

